

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:259

av Olle Felten m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2014/15:131 Skattetillägg –
Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2014/15:131 Skattetillägg – Dubbelprövningsförbudet och andra rättssäkerhetsfrågor.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påföljden skattetillägg bör avskaffas och i övrigt vad som sägs i motionen om behovet av ändring av förfarande, bedömning och påföljd vid lämnande av felaktiga uppgifter till Skatteverket och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi välkomnar ambitionen i förslaget att stärka rättssäkerheten i skattemål. Det är ett område som under lång tid har varit ett problem och som har uppmärksammats både nationellt och internationellt med avseende på såväl rättssäkerhet som proportionalitet i bestraffning av förseelser i skatteärenden.

Det är avgörande för Skatteverkets möjlighet att driva in skatter att det finns tydliga regelverk som klart anvisar hur uppbörden skall gå till och vad som händer när man inte följer dessa regler. Det är där rättssäkerheten i systemet grundas. Därtill är det helt avgörande för att sanktioner mot de som inte gör rätt för sig är proportionella gentemot förseelsens art och de värden som står på spel.

Det är också, ur rättssäkerhetssynpunkt, viktigt att skilja på medvetna försök att undandra sig korrekta skatter respektive slarv i redovisningen. Det måste också finnas en överblickbar gränsdragning där man definierar när och hur ett upprepat slarv övergår till att betraktas som ett brott.

Med detta som grund hamnar vi i slutsatsen att Sveriges dubbla förfaranden i många fall har lett till orimliga konsekvenser, vilket också är grunden för de ändringar av domstolspraxis som genomförts genom domar i Europadomstolen och HD 2009, 2010 och 2013. Sveriges dubbelprövning av skattemål, där en skattskyldig har kunnat drabbas av dubbla bestraffningar för både skattebrott och i vissa fall oklara missförståndssituationer, strider mot det förbud mot dubbelprövning som EU-rätten har etablerat, vilket är den huvudsakliga grunden för denna proposition.

I propositionen (2014/15:131) föreslår regeringen att påföljden skattetillägg skall hanteras av domstolarna i samband med en prövning av brott i de sammanhang propositionen behandlar. Man föreslår också ett komplext regelverk som till exempel omfattar en spärregel (7.4) på de uppenbara missförhållandena och dessutom undantag på spärreglerna. Flera av de rättsvårdande remissinstanserna har allvarliga invändningar mot att hantera påföljden skattetillägg, eftersom de tvingas hantera flera olika sorters regler i samma domstolsprocess (7.10). En sådan är att skattetillägg skall kunna utdömas även om det inte finns ett beslut om skatt (7.13). Ekobrottsmyndighetens befarar ”att förslaget kan innebära en avkriminalisering av relativt omfattande skatteundandraganden” (7.6), vilket innebär att propositionen riskerar att motverka syftet att beivra skattebrott.

Dessa faktorer, och flera andra av liknande art, visar att de dubbla rättsliga förfarandena riskerar att orsaka krockar mellan de två parallella systemen, med ökad rättsosäkerhet som följd. Det motiverar i ännu högre utsträckning behovet av att förändra systemet i den riktning vi föreslår och att ersätta påföljden skattetillägg med en straffskala som omfattar såväl böter som, vid grova förseelser, fängelse.

En av de mekanismer i detta sammanhang som har mött starkast kritik, både ur ett rättssäkerhetsperspektiv och ur ett förfarandeperspektiv, är skattetillägget som företeelse. Skattetillägg är definierat som en administrativ avgift (prop. 2002/03:106). Avgiften uppfattas dock som ett straff av de som drabbas av den. Storleken på avgiften (20 % eller 40 % av en oriktig uppgifts skatteeffekt, beroende på art) gör också att straffeffekten blir den allt annat överskuggande effekten när ett skattetillägg påförs den skattskyldiga. Denna tolkning har också gjorts av såväl Europadomstolen som Högsta domstolen i Sverige.

Skattskyldiga som inte gjort sig skyldiga till brott skall inte bestraffas. Så sker idag och det är ett stötande inslag i processen för att öka regelefterlevnaden på skatteområdet. Mot denna bakgrund anser vi att det är lämpligt att avskaffa skattetillägg som en påföljd, oavsett om ett brott kan styrkas eller ej. Att bevisbördan och beviskraven inte ligger i paritet med normal rättsskipning är ytterligare en faktor som

pekar i samma riktning. Detta har också påtalats i flera remissinstansers yttranden över propositionen.

I stället bör Skatteverket, genom sin skattebrottsenhet, avgöra huruvida man anser att ett brott blivit begånget genom de oriktiga uppgifterna. Om så är fallet bör åtal väckas för skattebrott i domstol på vanligt sätt. Det bör därmed också utredas hur sådana brott skall bedömas samt vilka straff olika nivåer på felaktigt uppgiftslämnande bör ådömas. Vi menar att skalan bör omfatta böter, eller fängelse om brottet bedöms som grovt. Detta är en viktig åtgärd för att öka relevansen i bestraffningshänseende och för att öka förtroendet för hela rättsprocessen i skattemål. Det viktiga är att brott och straff allmänt uppfattas som relevant och att straffnivån verkar avskräckande.

Vi vill också anknyta till den inriktningsdevis som Skatteverkets generaldirektör, Ingemar Hansson, brukar använda för att beskriva hur den övergripande inställningen till Skatteverkets funktion och arbetssätt skall vara: ”Det skall vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel.” Denna talande devis säger mycket och med hänvisning till den blir det en ännu större legitimitet i att ändra på hur Skatteverket hanterar felaktigheter i skattesystemet i den riktning som vi föreslår i detta specifika fall enligt ovan. Fel som inte är brott skall inte bestraffas, medan brott som skadar förtroendet för skattesystemet måste beivras resolut och på ett rättssäkert sätt med samma rättsliga förutsättningar som alla andra brott. Så är inte fallet idag och propositionen gör inte heller de avstamp som behövs för att skapa en sådan situation. I själva verket bidrar propositionens förslag i detta avseende till att befästa de diskrepanser i rättssäkerheten som systemet med ett särskilt förfarande för att utmäta skattetillägg utgör.

Även detta betonar vikten av att skattetillägget bör avskaffas som företeelse och en helt ny ordning införs där oavsiktliga fel, lätt slarv och dylika orsaker till felaktiga uppgifter endast kan åläggas mindre administrativa avgifter som har karaktären av en påminnelseavgift samt att medvetna felaktigheter och andra typer av försök till otillbörligt undandragande av skatt betraktas som brott och hanteras i den ordning sådana normalt hanteras genom ett domstolsförfarande och med de rättsprinciper som gäller i det sammanhanget.

I det sammanhanget bör det därför också genomföras en reformering av processformerna för skattemål med utgångspunkten att skattemål skall åläggas samma beviskrav som annan rättsskipning. För att rättsskipningen skall få en tillräckligt avskräckande effekt för de som överväger att genom oriktiga uppgifter skaffa sig ekonomiska fördelar i skattehänseende bör straffskalan ses över med inriktningen att brott av denna art inte skall löna sig. Det är dock viktigt att, för att rättsskipningen skall upplevas som relevant och likvärdig, påpeka att skatteprocesser skall ha samma krav på bevisföring och rättssäkerhet som andra processområden, vilken stadfästs i brottsbalken

1 kap. 2 §: ”En gärning skall, om inte annat särskilt föreskrivs, anses som brott endast då den begås uppsåtligen.”

Våra förslag skulle innebära en kraftig förenkling, ett förtydligande av lagstiftningen, ett ökat förtroende för lagstiftningen samt en högre grad av relevans och rättssäkerhet, vilket är viktiga mål för svensk lagstiftning.

Olle Felten (SD)

David Lång (SD)

Anna Hagwall (SD)